ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ :....០២ សរ

សារាចរ
ស្តីពីការកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់

កន្លងមក ដីរដ្ឋ ទាំងដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទាំងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ភាគច្រើនមិនទាន់បានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ធ្វើផែនទីកំណត់ទីតាំង និងព្រំប្រទល់ច្បាស់លាស់ ធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និងចុះបញ្ជីក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីនៅឡើយ ដែលធ្វើឱ្យអាជ្ញាធរគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ប្រឈមនឹងការលំបាកក្នុងការគ្រប់គ្រង ដូចជាការទប់ស្កាត់ ការទន្រ្ទានកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ជាដើម ។

ការចូលកាន់កាប់ដីតាមរូបភាពភោគៈ ត្រូវបានបញ្ចប់បន្ទាប់ពីច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ចូលជាធរមាន ក្នុងពេលដែលរដ្ឋមិនទាន់បានអនុវត្តទូលំទូលាយនៅឡើយនូវកម្មវិធីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច សម្រាប់ជនក្រីក្រ និងជនងាយរងគ្រោះ ដើម្បីដោះស្រាយសេចក្តីត្រូវការដីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលចេះតែកើនឡើងជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដោយសារកំណើនប្រជាជន ការរំសាយកងទ័ព ការបាត់បង់ដីដោយសារគ្រោះធម្មជាតិជាដើម ដែលជាហេតុនាំឱ្យមានការចូលកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ដោយអនាធិបតេយ្យ ។ ទន្ទឹមនេះ ក៏មានជនឆ្លៀតឱកាស ពួកឈ្មួញដី និងអ្នកមានអំណាចមួយចំនួន បានចូលកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់តាមរូបភាពផ្សេងៗ ។

ចំពោះមុខស្ថានការណ៍នេះ និងអនុលោមតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងច្បាប់ ព្រមទាំងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមានដែលទាក់ទងនឹងដីធ្លី ដូចជាច្បាប់ភូមិបាល ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ច្បាប់ជលផល ច្បាប់ស្តីពីកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ព្រះរាជក្រឹត្យចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៣ ស្តីពីការបង្កើតនិងការកំណត់តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៤០១/០៧០ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០១ ស្តីពីការបង្កើត និងការគ្រប់គ្រងវបនីយដីវមណ្ឌលបឹងទន្លេសាប ជាដើម រាជរដ្ឋាភិបាលយល់ថា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទន្រ្ទានកាន់កាប់ដីរបស់រដ្ឋដោយខុសច្បាប់កន្លងមក ពីសំណាក់បុគ្គលឯកជន ទន្ទឹមនឹងការអនុវត្តច្បាប់ ក៏ទាមទារនូវការពិនិត្យករណីរំលោភជាក់ស្តែងនីមួយៗ និងដោះស្រាយដោយមានការអនុគ្រោះមួយចំនួន ពិសេសចំពោះគ្រួសារជនក្រីក្រ និងចំពោះដីធ្លីដែលបានធ្វើអាជីវកម្មពិតប្រាកដ ស្របតាមគោលនយោបាយដែលមានចែងក្នុងសារាចរនេះ ។ ដោយឡែក ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ករណីដែលសម្បទានិកមិនបានធ្វើការអភិវឌ្ឍតាមកិច្ចសន្យា ឬកាន់កាប់ដីសរុបលើសពីទំហំកំណត់នៃច្បាប់ភូមិបាល ការដកហូត ឬការកាត់បន្ថយ ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធី ដែលមានចែងក្នុងអនុក្រឹត្យ ស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ។

ដើម្បីរួមចំណែកដល់គោលនយោបាយកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច សង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការផ្តល់សុវត្ថិភាពនៃការកាន់កាប់ដីធ្លី ការផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច ការបង្កើនចំណូលពីការប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋ ការទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយចលនាទន្ទ្រានកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ពិសេសដីព្រៃ និងដើម្បីធានាការពារធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថានប្រកបដោយនិរន្តរភាព រាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើការណែនាំនូវវិធានការ និងនីតិវិធីក្នុងការទាមទារ ដកយកដីរដ្ឋ ដែលកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់មកវិញ ដូចតទៅ :

១- ត្រូវចាត់ទុកជាការកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់នូវ :

- រាល់ការចូលកាន់កាប់ដីរដ្ឋ (ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ) ជាភោគៈក្រោយច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ចូលជាធរមាន
- រាល់ការកាន់កាប់ដីរដ្ឋជាភោគៈនៅលើដី ដែលត្រូវបានកំណត់រួចហើយ ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទោះជាមុន ឬក្រោយច្បាប់ភូមិបាលចូលជាធរមានក៏ដោយ
- រាល់ការបន្តកាន់កាប់ដីរដ្ឋក្រោយពេលលិខិតអនុញ្ញាត ឬកិច្ចសន្យាឱ្យប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋអស់សុពលភាព ហើយអ្នកកាន់កាប់មិនបានសុំបន្តសុពលភាពត្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធីជាធរមាន
- រាល់ការកាន់កាប់ដីរដ្ឋលើសពីទំហំ ឬខុសទីតាំង ដែលកំណត់ក្នុងលិខិតអនុញ្ញាត ឬកិច្ចសន្យាឱ្យប្រើប្រាស់
- រាល់ការផ្ទេរសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋដោយបំពានលក្ខខណ្ឌ ក្នុងលិខិតអនុញ្ញាត ឬកិច្ចសន្យា
- រាល់ការបំប្លែងការកាន់កាប់ដីរដ្ឋទៅជាកម្មសិទ្ធិឯកជនដោយខុសច្បាប់ មានជាអាទិ៍ ការបន្ទំធ្វើប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិលើដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ឬលើដី ដែលទទួលបានត្រឹមតែការអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ ឬធ្វើអាជីវកម្ម ឬការបំប្លែងដី ដែលត្រូវបានកំណត់ជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ។

២- នីតិវិធីអនុវត្តចំពោះដី ដែលបានចុះបញ្ជី ក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លីជាដីរដ្ឋរួចហើយ :

២.១-អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវចេញលិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញ ដោយបញ្ជាក់ពីលេខក្បាលដី ទីតាំងក្បាលដី និងប្លង់បង្ហាញទីតាំងក្បាលដី ឈ្មោះអ្នកកាន់កាប់ដីបច្ចុប្បន្ន រយៈពេលឆ្លើយតប ឬប្តឹងតវ៉ារបស់អ្នកមានផលប្រយោជន៍ផ្សេង១លើក្បាលដីនោះ (ប្រើទម្រង់លេខ ១) ។

២.២-លិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញ ត្រូវបិទប្រកាសជាសាធារណៈនៅសាលាឃុំ សង្កាត់ និងនៅលើដី ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការទាមទារយកមកវិញ និងបញ្ជូនមួយច្បាប់ទៅឱ្យអ្នកកាន់កាប់ដី ប្រសិនបើគេរស់នៅក្នុងឃុំ សង្កាត់នៃទីតាំងដីនោះ។ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវប្រើប្រាស់គ្រប់មធ្យោបាយដើម្បីផ្តល់ដំណឹងដល់អ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ប្រសិនបើគេរស់នៅក្រៅឃុំ សង្កាត់នៃទីតាំងដីនោះ ។

២.៣-ក្នុងករណីដែលអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ មិនអាចរកឃើញថា បុគ្គលណាមួយជាក់លាក់ជាអ្នកកាន់កាប់ដីនោះទេ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋអាចចេញលិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញ ដោយគ្មានបញ្ជាក់ឈ្មោះអ្នកកាន់កាប់ដី ហើយបិទប្រកាសជាសាធារណៈនៅសាលាឃុំ សង្កាត់នៃទីតាំងដី នៅលើដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការទាមទារយកមកវិញ និងផ្សព្វផ្សាយតាមសារព័ត៌មានថែមទៀត ។

២.៤-អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវទុករយៈពេល ៣០ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃបិទប្រកាស ឬអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋបានទទួលលិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញ ដើម្បីឱ្យអ្នកកាន់កាប់ដីធ្វើការឆ្លើយតប ឬអ្នកមានផលប្រយោជន៍លើក្បាលដីនោះ ប្តឹងតវ៉ាមកអាជ្ញាធរដែលចេញលិខិត ។ ចំពោះករណី ដែលអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋមិនអាចរកឃើញបុគ្គលណាមួយជាក់លាក់ជាអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋនោះទេ រយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ ត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃដែលបានបិទប្រកាសជាសាធារណៈ និងដែលបានផ្សព្វផ្សាយតាមសារព័ត៌មាន ។

២.៥-ក្នុងរយៈពេលនោះ អ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋត្រូវឆ្លើយតបដោយបង្ហាញពីការយល់ព្រមប្រគល់ដីនោះមកឱ្យរដ្ឋវិញដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ ឬការយល់ព្រមប្រគល់ដោយមានសំណើ លក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់ ឬការមិនយល់ព្រមប្រគល់ហើយទាមទារសិទ្ធិលើដីនោះ (ប្រើទម្រង់លេខ ២) និងភ្ជាប់នូវរាល់ឯកសារភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធដែលខ្លួនមានមកជាមួយ ។

២.៦-ក្រោយរយៈពេលកំណត់ ៣០ ថ្ងៃខាងលើ ប្រសិនបើមានការឆ្លើយតបមិនយល់ព្រមប្រគល់ដីឱ្យរដ្ឋវិញដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ ឬមានការប្តឹងតវ៉ាណាមួយ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋត្រូវធ្វើលិខិតជូនទៅមេឃុំចៅសង្កាត់ និងអភិបាលស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីស្នើសុំកិច្ចសហការចូលរួមរបស់អាជ្ញាធរដែនដី ក្នុងការពិភាក្សាសម្របសម្រួល ដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយ ដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុច ៦ និង ៧ នៃសារាចរនេះ ជាមួយអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ា ហើយក្នុងលិខិតនោះត្រូវមានកំណត់កាលបរិច្ឆេទ ពេលវេលា និងទីកន្លែងនៃការជួបពិភាក្សាសម្របសម្រួល ព្រមទាំងភ្ជាប់នូវច្បាប់ចម្លងនៃលិខិតឆ្លើយតប ឬពាក្យប្តឹងតវ៉ានោះ ។

២.៧-បើការពិភាក្សាសម្របសម្រួលជាមួយអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់ ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ាមិនអាចសម្រេចបាននូវដំណោះស្រាយ ដែលអាចទទួលយកបានទាំងសងខាងទេ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ដែលជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវចេញលិខិតបញ្ជាឱ្យអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់នោះរុះរើ ជួសជុលការខូចខាត និងចាកចេញពីដីរដ្ឋ ក្នុងរយៈពេល ៤៥ ថ្ងៃ (ប្រើទម្រង់លេខ ៣) ។

២.៨-បើអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់នោះ មិនយល់ព្រមចាកចេញតាមកាលកំណត់ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវរៀបចំពាក្យប្តឹងទៅតុលាការ ដើម្បីចាត់វិធានការតាមនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន ។

២.៩-បើអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់បានចាកចេញ ប៉ុន្តែខកខានមិនបានជួសជុលការខូចខាត ចំពោះដីនោះ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ អាចរៀបចំសំណុំរឿងប្តឹងទៅតុលាការ ដើម្បីស្នើសុំការជួសជុល ឬសំណងការខូចខាតដីរដ្ឋនោះ ។

២.១០-នៅពេលដែលអ្នកកាន់កាប់ដីបានចាកចេញដោយស្ម័គ្រចិត្ត ឬក្រោយការអនុវត្តវិធានការបណ្តេញចេញបានសម្រេច អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ឬរៀបចំដំណើរការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដី និង/ឬធ្វើផែនការប្រើប្រាស់ដីនោះ ប្រសិនបើមិនទាន់បានធ្វើ ។

២.១១-ចំពោះក្បាលដីរដ្ឋណា ដែលរកអ្នកកាន់កាប់មិនឃើញ ផុតរយៈពេលកំណត់ ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃបិទប្រកាសជាសាធារណៈ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋមានសិទ្ធិរឹបអូសយកក្បាលដី នៃដីរដ្ឋនោះមកវិញដោយស្វ័យប្រវត្ត។

ចំពោះករណីដែលអ្នកកាន់កាប់ក្បាលដីរដ្ឋណា បានទទួលលិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញហើយ តែមិនបានឆ្លើយតប ឬមិនបានតវ៉ា ផុតរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃទទួលលិខិតទាមទារនេះ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ មានសិទ្ធិរឹបអូសយកក្បាលដី នៃដីរដ្ឋនោះមកវិញដោយស្វ័យប្រវត្ត។

៣ - នីតិវិធីអនុវត្តចំពោះដី ដែលមានក្នុងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យរដ្ឋ ឬដីដែលបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទីដីរដ្ឋហើយមានការឯកភាពគ្នាលើអាណត្តិកាន់កាប់ដី ៖

៣.១-អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវចេញលិខិតទាមទារយកដីរដ្ឋមកវិញ ដោយបញ្ជាក់ទីតាំងក្បាលដី ឬប្លង់បង្ហាញទីតាំងក្បាលដី ទំហំប្រហាក់ប្រហែលនៃក្បាលដី ព័ត៌មានអំពីព្រំប្រទល់ប្រហាក់ប្រហែលនៃក្បាលដី ឈ្មោះអ្នកកាន់កាប់ដីបច្ចុប្បន្ន រយៈពេលឆ្លើយតប ឬប្តឹងតវ៉ាដោយអ្នកមានផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗ លើក្បាលដីនោះ (ប្រើទម្រង់លេខ ១)។ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវអនុវត្តដូចមានចែងក្នុងចំណុច ២.២. ២.៣. ២.៤. ២.៥. ២.៦ និងចំណុច ២.១១ នៃសារាចរនេះ ។

៣.២-ក្រោយពីបានធ្វើការពិភាក្សាសម្របសម្រួលជាមួយអ្នកកាន់កាប់ដី ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ាដើម្បីរកដំណោះស្រាយ (ដោយធ្វើកំណត់ហេតុអំពីការពិភាក្សាសម្របសម្រួលនោះផង) អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ និងលើកយោបល់ជូនគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុងដោយចម្លងជូនក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ និងអភិបាលស្រុក ខណ្ឌ ដែលជាប្រធានក្រុមការងារដីរដ្ឋថ្នាក់ស្រុក ខណ្ឌ ។

៣.៣-ក្នុងករណីមិនឯកភាពលើខ្លឹមសាររបាយការណ៍របស់អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ ឬអភិបាលស្រុក ខណ្ឌ មានសិទ្ធិសរសេរលិខិតបង្ហាញហេតុផល អំពីការមិនឯកភាពរបស់ខ្លួន ភ្ជាប់នឹងរបាយការណ៍របស់អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ទៅគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ។

៣.៤-ក្រោយពីទទួលបានរបាយការណ៍ ប្រធានគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង អាចចាត់តាំងមន្ត្រីចុះទៅពិនិត្យ ឬពិភាក្សាបន្ថែមទៀតជាមួយអ្នកកាន់កាប់ដី ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ាដល់ទីកន្លែង តាមការចាំបាច់ និងត្រូវកោះប្រជុំគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ដើម្បីពិនិត្យពិចារណាលើរបាយការណ៍ និងមតិយោបល់នានា ដែលទទួលបាន ដើម្បីស្វែងរកការឯកភាពគ្នា ផ្អែកលើគោលនយោបាយ ដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុច ៦ និង ៧ នៃសារាចរនេះ និងរកដំណោះស្រាយសម្រាប់ករណីអ្នកកាន់កាប់ដី ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ានីមួយៗ ។

៣.៥-ក្រោយពីបញ្ចប់ការប្រជុំពិនិត្យពិចារណាលើករណីនោះ (ដោយធ្វើកំណត់ហេតុប្រជុំផង) ប្រធានគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍អំពីករណីអ្នកកាន់កាប់ និងអ្នកប្តឹងតវ៉ានីមួយៗ ដោយមានភ្ជាប់នូវបញ្ជីឈ្មោះរបស់ពួកគេ គំនូសប្លង់បង្ហាញទីតាំង និងទំហំដីប្រហាក់ប្រហែល

ដែលពួកគេកាន់កាប់ឬតវ៉ា ព្រមទាំងយោបល់របស់គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ចំពោះករណីអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ានីមួយៗ ដើម្បីសុំយោបល់សម្រេចពីអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី ។

៣.៦-ក្រោយពីបានទទួលសេចក្តីសម្រេចពីអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវចេញដីកាសម្រេច ដោយមានបញ្ជាក់ឈ្មោះអ្នកកាន់កាប់ដី ឬអ្នកប្តឹងតវ៉ា ទីតាំង និងទំហំដីពាក់ព័ន្ធនីមួយៗ និងទុករយៈពេល ៦០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃចេញដីកា សម្រាប់ការប្តឹងតវ៉ា ។

៣.៧-ក្នុងករណីអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋយល់ព្រមតាមដីការបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុងដោយពុំមានការតវ៉ា អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំទៅការិយាល័យរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម សំណង់ និងភូមិបាលស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីចុះបញ្ជីដីនោះក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី ។

៣.៨-ក្នុងដំណើរការចុះបញ្ជី ប្រសិនបើមានវិវាទ អំពីសិទ្ធិលើដីនោះជាមួយបុគ្គលឯកជន ឬសមូហភាពណាមួយ ក្រៅពីអ្នកមានឈ្មោះក្នុងបញ្ជី ដែលកំណត់នៅចំនុច ៣.៥ វិវាទនោះត្រូវដាក់ជូនគណៈកម្មការសុរិយោដីថ្នាក់ជាតិ ដើម្បីសម្រេច ។

៣.៩-ក្រោយពីបានចុះបញ្ជីជាដីរដ្ឋរួចហើយ ប្រសិនបើនៅមានអ្នកបន្តកាន់កាប់ដីនោះដោយខុសច្បាប់ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ដែលជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវចេញលិខិតបញ្ជាឱ្យអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់នោះ រុះរើ ជួសជុលការខូចខាត និងចាកចេញពីដីនោះ ក្នុងរយៈពេល ៤៥ ថ្ងៃ (ប្រើទម្រង់លេខ ៣) ។

៣.១០-ប្រសិនបើអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់នោះមិនយល់ព្រមចាកចេញតាមកាលកំណត់ អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវរៀបចំពាក្យប្តឹងទៅតុលាការ ដើម្បីចាត់វិធានការតាមនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន ។

៣.១១-ប្រសិនបើអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋខុសច្បាប់បានចាកចេញតាមកាលកំណត់ ប៉ុន្តែខកខានមិនបានជួសជុលការខូចខាតចំពោះដីនោះ ត្រូវអនុវត្តនីតិវិធីដូចមានចែងក្នុងចំណុច ២.៩ ។ នៅពេលដែលអ្នកកាន់កាប់ដីបានចាកចេញដោយស្ម័គ្រចិត្ត ឬក្រោយការអនុវត្តវិធានការបណ្តេញចេញបានសម្រេច អាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារដូចមានចែងក្នុងចំណុច ២.១០ ។

៤- នីតិវិធីអនុវត្តចំពោះដីរដ្ឋ ដែលមិនទាន់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យរដ្ឋ និងមិនទាន់បានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទីដីរដ្ឋ ឬបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទីដីរដ្ឋចប់ហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់មានការឯកភាព ឬមិនទាន់ដឹងអំពីអាណាត្តិកាន់កាប់ដីរដ្ឋ :

៤.១-ចំពោះក្បាលដីរដ្ឋណា ដែលមិនទាន់បានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទី និងមិនទាន់បានបញ្ចូលក្នុងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យរដ្ឋ គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ត្រូវប្រមូលព័ត៌មានអំពីទីតាំង និងអ្នកកាន់កាប់ក្បាលដីរដ្ឋ ទំហំ និងព្រំប្រទល់ប្រហាក់ប្រហែលនៃក្បាលដី ។ បន្ទាប់មក អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវទទួលភារៈជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចចេញលិខិតទាមទារដីរដ្ឋមកវិញ ។ នីតិវិធីនៃការទាមទារដីរដ្ឋមកវិញ ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារដូចមានចែងក្នុងចំណុច ៣.១ ដល់ ៣.៧ នៃសារាចរនេះ ទើបអាជ្ញាធរដែល

មានអាណត្តិកាន់កាប់ដីរដ្ឋនោះ ក្លាយជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ទទួលអនុវត្តជំហាន និងនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ទៀតនៃចំណុច ៣ ។

៤.២-ចំពោះក្បាលដីរដ្ឋណា ដែលបានធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម និងធ្វើផែនទីដីរដ្ឋរួចហើយ ប៉ុន្តែមិនមានការឯកភាពគ្នា អំពីអាណត្តិកាន់កាប់ ឬមិនទាន់ដឹងអំពីអាណត្តិកាន់កាប់ដីរដ្ឋ និងមិនទាន់បានបញ្ចូលក្នុងបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យរដ្ឋ អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវទទួលភារៈជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ចេញលិខិតទាមទារដីរដ្ឋមកវិញ ។ នីតិវិធីនៃការទាមទារដីរដ្ឋមកវិញ ត្រូវអនុវត្តតាមខ្លឹមសារដូចមានចែងក្នុងចំណុច ៣.១ ដល់ ៣.៧ នៃសារាចរនេះ ទើបអាជ្ញាធរដែលមានអាណត្តិកាន់កាប់ដីរដ្ឋនោះ ក្លាយជាអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដែលមានភារកិច្ចទទួលអនុវត្តជំហាន និងនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់ទៀតនៃចំណុច ៣ នៃសារាចរនេះ ។

៥ - នីតិវិធីអនុវត្ត ចំពោះដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទ ដែលបានចេញដីកាប្រកាសបដិសេធ និងដកហូតតាម បទបញ្ជាលេខ ០១ ប.ប របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៦ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ ការកាប់រានដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទរបស់រដ្ឋ យកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិ :

៥.១-បន្ទាប់ពីបានទទួលពាក្យប្តឹងតវ៉ា ចំពោះដីកាប្រកាសបដិសេធ និងដកហូតតាមបទបញ្ជាលេខ ០១ ប.ប របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៦ ស្តីពីការទប់ស្កាត់ការកាប់រានដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទរបស់រដ្ឋ យកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិ អាជ្ញាធរខេត្ត ក្រុង ត្រូវធ្វើការសម្របសម្រួលដោយត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុជាមួយអ្នកប្តឹងតវ៉ា ដើម្បីរកដំណោះស្រាយជាបឋម ។ ការសម្របសម្រួលត្រូវយកផែនទីគម្របព្រៃឆ្នាំ ២០០២ ជាគោល និងផ្អែកលើគោលនយោបាយ ដែលបានកំណត់ក្នុងចំណុច ៦ និង ៧ នៃសារាចរនេះ ជាពិសេសតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៅលើដី ។

៥.២-ករណីអ្នកប្តឹងតវ៉ាមិនយល់ព្រមតាមការសម្របសម្រួលនោះទេ អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវចេញសេចក្តីសម្រេចបដិសេធពាក្យប្តឹងតវ៉ា បន្ទាប់ពីថ្ងៃសម្របសម្រួល ។

៥.៣-ករណីអ្នកប្តឹងតវ៉ាមិនឯកភាពតាមសេចក្តីសម្រេចបដិសេធរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុង លើពាក្យប្តឹងតវ៉ា ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង/ឬក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវសហការជាមួយមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល ប្តឹងអ្នកប្តឹងតវ៉ានោះ ទៅតុលាការ ដើម្បីចាត់វិធានការតាមនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន ។

៥.៤-ចំពោះដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទ ដែលអ្នកប្តឹងតវ៉ាឯកភាពតាមសេចក្តីសម្រេចបដិសេធរបស់អភិបាលខេត្ត ក្រុង លើពាក្យប្តឹងតវ៉ានោះ ឬដែលពុំមានអ្នកប្តឹងតវ៉ា ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង/ឬក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវរឹបអូសយកដីព្រៃទាំងនោះ មកទុកជាសម្បត្តិរដ្ឋវិញដោយស្វ័យប្រវត្ត ។

៥.៥-អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំខែ អំពីសកម្មភាពដោះស្រាយពាក្យប្តឹងតវ៉ាខាងលើនេះ ជូនអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី ដើម្បីអាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លីមានមូលដ្ឋានធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ ជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ អាជ្ញាធរជាតិដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី នឹងចុះធ្វើអធិការកិច្ច លើដំណោះស្រាយទាំងឡាយណា ដែលមានភាពមិនប្រក្រតី ។

៥.៦-ដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទ ដែលប្រមូលបានដូចមានចែងក្នុងចំណុច ៥.៣ និងចំណុច ៥.៤ ខាងលើ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង/ឬក្រសួងបរិស្ថាន ត្រូវស្នើទៅក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីដីនោះ ក្នុងសៀវភៅគោលបញ្ជីដីធ្លី ជាដីរដ្ឋតាមនីតិវិធីច្បាប់ជាធរមាន។

៥.៧-អភិបាលខេត្ត ក្រុង ត្រូវបន្តចេញដីកាប្រកាសបដិសេធ និងដកហូតដីព្រៃឈើគ្រប់ប្រភេទ ដែលត្រូវបានរំលោភកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់ ជាការចាំបាច់ និងបន្ទាន់។

៦- គោលនយោបាយចំពោះអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ :

៦.១-អ្នកដែលកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ គ្មានសិទ្ធិទាមទារសំណង និងអាចត្រូវទទួលទោស ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ។

៦.២-គ្រួសារក្រីក្រគ្មានដី ឬខ្វះដី ជនងាយរងគ្រោះ ដែលកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ គ្មានសិទ្ធិទាមទារសំណង ប៉ុន្តែរាជរដ្ឋាភិបាលអាចផ្តល់ការអនុគ្រោះក្នុងការទទួលបានដី ដែលមានទំហំសមស្រប ដើម្បីប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត និង/ឬស្នាក់នៅ តាមករណីជាក់ស្តែង ដូចមានចែងក្នុងចំណុច ៧ នៃសារាចរនេះ។

៦.៣-ករណីពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាជ្ញាធរប្រពៃណីរបស់គេបានអះអាងថា ក្បាលដី ឬចំណែកនៃក្បាលដី ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការទាមទាររបស់រដ្ឋមកវិញនោះ ស្ថិតក្រោមការប្រើប្រាស់ជាសមូហភាពតាមទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីរបស់ពួកគេ នោះការទាមទារយកដីមកវិញត្រូវផ្អាកសិន រហូតដល់ដីនោះត្រូវបានចុះបញ្ជីជាដីរដ្ឋ។ ប៉ុន្តែចំពោះការកាន់កាប់ និងការទាមទារសិទ្ធិលើដីដោយបុគ្គលឯកជនណាម្នាក់ជាជនជាតិដើមភាគតិច ដំណើរការទាមទារដកដីរដ្ឋមកវិញ ត្រូវអនុវត្តជាធម្មតា ដូចករណីអ្នកកាន់កាប់ដីរដ្ឋដោយខុសច្បាប់ជាទូទៅដែរ ។

៧- គោលនយោបាយចំពោះដីរដ្ឋដែលបានកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់ :

៧.១-ដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការដកយកមកវិញ ឬដីដែលបានដកយកមកវិញពីការកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់ ហើយដែលជាផ្នែកនៃដីឯកជនរបស់រដ្ឋ អាចជាកម្មវត្ថុនៃការលក់ ការជួល ការធ្វើប្រទានកម្ម ការផ្តល់សិទ្ធិផលុបភោគ ការផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ឬការអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់ក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗទៀត តាមនីតិវិធីជាធរមាន ។ ការសម្រេចអំពីជម្រើសជាក់លាក់ណាមួយ ត្រូវធ្វើឡើងផ្អែកលើការសម្របសម្រួលរបស់អាជ្ញាធរដែនដី រវាងអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋ និងបុគ្គលដែលកាន់កាប់ដី ឬតវ៉ាអំពីដីនោះ និងផ្អែកលើផែនការប្រើប្រាស់ដី ។

៧.២-ដីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការទាមទារយកមកវិញ ឬដីដែលបានទាមទារយកមកវិញពីការកាន់កាប់ដោយខុសច្បាប់ ហើយជាផ្នែកនៃដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ មិនអាចជាកម្មវត្ថុនៃការលក់ ការជួលរយៈពេលវែង ការផ្តល់ជាសម្បទាន ឬការផ្តល់ជាកម្មសិទ្ធិបានឡើយ ។ ប៉ុន្តែ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋនេះ អាចជាកម្មវត្ថុនៃ :

-ការជួលរយៈពេលខ្លី ហើយអាចបន្តជាថ្មីបានតាមនីតិវិធីជាធរមាន

-ការផ្តល់សិទ្ធិផលុបភោគ

-ការអនុញ្ញាតឱ្យកាន់កាប់ ឬប្រើប្រាស់ជាបណ្តោះអាសន្ន មិនទៀង ហើយអាចដកហូតវិញបាន

-ការចុះកិច្ចព្រមព្រៀងសហគមន៍ កិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងៗទៀត

-ឬការស្នើសុំច្រូចណាត់ថ្នាក់ដីឡើងវិញ ដោយអនុវត្តតាមនីតិវិធីជាធរមាន ។

៨ - ក្នុងករណីដែលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច មិនអាចរកភស្តុតាងបញ្ជាក់ អំពីពេលវេលានៃការចូលកាន់កាប់ដីរដ្ឋ ក្រោយច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ ចូលជាធរមាន ឬមិនអាចរកភស្តុតាងបញ្ជាក់ពីការបោះបង់ចោលភោគៈ ហើយមានការទាមទារពីអ្នកកាន់កាប់ដីនោះ អាចផ្តល់ជូនអ្នកកាន់កាប់ ឬអ្នកទាមទារ ក្នុងករណីដែលដីនោះ :

-មិនជាប់ផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ឬមិនមានចរិតបម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈ

-មិនទាន់បានចុះបញ្ជីជាដីរដ្ឋ និង

-បានធ្វើអាជីវកម្មពិតប្រាកដ និងបានបំពេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្សេងៗទៀតនៃភោគៈស្របច្បាប់ ។

ទទួលបានសារាចរនេះ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងដីរដ្ឋថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ត្រូវអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខាតទៅ ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៧

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ហ៊ុន សែន

<u>កន្លែងទទួល</u>

-ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
-ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
-ខុទ្ទកាល័យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី
-អគ្គលេខាធិការរាជរដ្ឋាភិបាល
-គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន
-គ្រប់សាលាខេត្ត-ក្រុង
-គ្រប់សាលាស្រុក-ខណ្ឌ
-គ្រប់សាលាឃុំ-សង្កាត់
-រាជកិច្ច
-ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ